

MÄNTLAHTI

Mäntlahti sijaitsee 12 km Haminasta itään. Valtatieltä 7 (Klamilan liittymästä) Museotietä pitkin pääsee Mäntlahden kylään, jossa on 114 valituista asukasta. Kylän kokonaispinta-ala on 25 km². Kylä on rakentunut keskiaikaisen Turku-Viipurintien varteen. Tietä ovat kulkeneet aikoinaan sotajoukot, virkamiehet ja kuriirit. Museotietä pitkin alkoi myös Neuvostoliiton rekkaliikenne vuonna 1962 ja tie sai öljysora-päällysteen elokuussa samana vuonna.

Mäntlahti on rannikkokylä, jonka edustalla on kesäisin erittäin vilkas saaristoliikenne. Mäntlahden venesatamien kautta kuljetaan lähisaariin. Kylä on talvella hiljainen, mutta kesäaika on vilkasta kylän läpi menevällä Museotiellä.

Harrastustoiminta on aktiivista Mäntlahdessa. Seuratalo Toivolassa järjestetään monenlaisia tapahtumia: kansalaisopiston kurseja, näyttelyitä, kokouksia, teatteritapahtumia, juhlia ja pikkujouluja. Mäntlahdessa toimii useita yhdistyksiä ja tekeillä on monia projekteja. Mäntlahden Rannanpojat ry (Voimistelu- ja Urheiluseura Mäntlahden Rannanpojat) ja Mäntlahden Erämiehet ry toimivat aktiivisesti. Yhteisprojektina on juuri nyt monitoimitilan rakentaminen Toivolan pihalle. Sulo Mäkelä seura vaalii Mäntlahden historiaa ja näytelmäryhmä Marmutit esittävät Mäntlahti-juurisnäytelmiä. Historiatyöryhmä kokoaa Mäntlahden historiaa kirjaksi. Vesihuoltoa hoitaa Mäntlahden vesihuolto-osuuskunta.

Historiaa

Mäntlahti mainittiin omana jakokuntanaan Eerik Akselinpoika Tottin rajatuomiossa vuonna 1458. Vanhan ja asutukseltaan kiinteän kylän tilaluku pysyi kruunun papereissa vuosia vakaana. Talonpoikaissuvuista vanhin, Mänttari, tuli kylään 1600-luvun lopulla suurten kuolonvuosien jälkeen. Tolsat tulivat Mäntlahteen 1730 ja Sipilät 1734. Mäntlahti alkoi erinomaisen sijaintinsa vuoksi kiinnostaa ”sijoittajia” ja niinpä kahdesta herrasviljelystä yhdistettynä syntyi Puustelli eli Hovi. Mäntlahden Hovin nykyinen päärakennus on valmistunut vuonna 1851.

Mäntlahden edullinen sijainti rannikkoväylän ja valtatie äärellä on vaikuttanut monilla tavoin kylän kehitysvaiheisiin. Suuri Rantatie, Alinen Viipurintie ja Suuri Postitie (nyk. Museotie) tunnetaan Turun- ja Viipurin linnojen välisenä yhteisesti ylläpidettynä kaukoliikenteen reittinä 1300-luvulta alkaen. Tärkeän tien varrella mäntlahtelaisilla oli manttaaliin sidottuina rasituksina huolehtia matkustavaisten kyydityksistä ja kestittämisistä. Myös upeita kuninkaallisia seurueita näkyi kylän raitilla. Kustaa II Adolf kulki vuonna 1614 loistavan saattueen seuraamana itään sotimaan tietä pitkin. Venäjän Katariina II esiintyi kylällä seurueineen mennessään Haminaan tapaamaan Ruotsin kuningas Kustaa III:tta vuonna 1783. Suuri Rantatie oli erittäin tärkeä postireitti ja Mäntlahdessa toimi postitalo jo 1600-luvulla.

Rantatie toi Mäntlahteenkin lähes kaikkien idässä ja merellä käytyjen sotien rasitukset kylän läpi marssivien armeijoiden mukana. Seutu joutui moneen kertaan ankaran hävityksen kohteeksi; mm. vuonna 1742

Mäntlahden jenkka

San. U. Kalanti

Siv. Yrjö Saarnio
Sov. Rainer Norrgård

1. Taa-sen

Mänt-lah-den jenk-ka kun raj-lak-kaana soi, tu-le kans-sain taas, tu-le

Mäntlahdessa oli 2000 sotilasta käsittävä ruotsalaisten puolustusasema.

Vuonna 1940 rakennettiin miehistöparakit ja koulutuskeskus Reiviikkiin. Kantahenkilöstön asuntoparakit rakennettiin Hovin länsipuolelle, ja ne ovat edelleen pystyssä. Mäntlahtea pommitettiin sodan aikana ja alueella oli myös desantteja

Nykyhistoriasta

Mäntlahden ”suuria” poikia ovat olleet kuvanveistäjä Sulo Mäkelä ja huippuhihtäjä Tauno Pulkkinen. Sulo Mäkelän ateljee sijaitsee Mäntlahden Riissuolla. Pulkkinen, serkkunsa Urho Nopanen ja Väinö Porkka saavuttivat 1946 Turussa Mäntlahden Rannanpojille viestihiihdon SM-kisoissa viidennen sijan. Yhdysvaltoihin muuttanut Pulkkinen voitti kuusi Yhdysvaltojen hiihtomestaruutta sekä hän toimi USA:n hiihdon päävalmentajana 1962–1967. Lake Placidin olympialaisissa 1980 Pulkkinen oli kilpalatujen ratamiehistön päällikkönä. Noissa kisoissa Tauno Pulkkinen sai Juha Miedolta harjoitussukset. Vuonna 2010 sukset palautuivat Suomeen. Juha Mieto luovutti sukset Rannanpoikien edustajille eduskunnassa. Sukset päätyivät Toivolaan, jossa ne saivat kunniapaikan lasivitriinissä.

Luonto muistutti Mäntlahden laivanrakennus- ja purjehdusajoista nostaessaan laivanhylyn meren pohjasta ylös jäiden avulla 1998. Kesällä 1910- luvulla kovassa ukkosmyrskyssä merivesi nousi ja laivan köydet pettivät, jolloin

se ajautui
kivikarikolle
Mäntlahden
Kylänlahdella.

Ilmakuva Mäntlahdesta 1950- 60 luvun vaihteessa

Mäntlahden elinkeinoista maanviljelys, kalastus ja metsätyöt ovat olleet lähinnä toimeentuloa täydentäviä töitä. Kylässä on kaupallisesti harjoitettu tiilenpolttoa, tervanpolttoa, sahausta, kivenlouhintaa, sadetakki-tuotantoa, puulaivojen ja veneiden veistämistä, sekä jonkin verran myös merenkulkua. Seppä, suutari ja räätäli sekä piijat ja rengit olivat tärkeitä ammatteja Mäntlahdessa. Isot maatilat, kaupat, sähkö- ja rakennusliikkeet, kuljetuspalvelut, maanrakennus ja koulu ovat antaneet työtä ja toimeentuloa. Kylän ulkopuolinen työssäkäynti ja sotilasammattit ovat myös tyypillistä mäntlahtelaista ammattirakennetta.

Lisätietoa: www.mantlahti.com